

Les primeres civilitzacions



Aquest dossier és la versió adaptada: les mateixes idees del tema, però amb activitats més guiades i pas a pas. Tens caselles per marcar, espais per completar paraules i preguntes amb pistes.

1

Què és una civilització?

1. Completa la frase amb la paraula correcta:

«La prehistòria acaba i comença la història quan els humans inventen _____.»

Tria: la roda · l'escriptura · el ferro · l'agricultura

2. Marca **tots** els elements que té una civilització:

- Ciutats grans amb temples i muralles
- Un estat amb rei, lleis i impostos
- Societat on tothom és igual
- Religió organitzada amb sacerdots
- Escriptura
- Grans obres (canals, temples, tombes)
- Vida nòmada en coves

3. Relaciona cada civilització amb el seu riu:

Mesopotàmia · Egipte · Civilització de l'Indus · Civilització xinesa

- Nil → _____
- Tigris i Eufrates → _____
- Indus → _____
- Groc (Huang He) → _____

4. Completa la cadena de causes amb el banc de paraules:

Banc: excedents · riu · ciutats · estat · terra fèrtil

_____ → _____ → _____ → _____ → necessitat
d'organitzar-se → _____ i escriptura.

5. Vertader o fals (V/F):

- Les primeres civilitzacions van néixer a la vora de grans rius. ___
- Els llims són un fang molt fèrtil que dipositen els rius. ___
- A les civilitzacions tothom tenia els mateixos drets. ___

2

Mesopotàmia: el país entre rius

1. «Mesopotàmia» vol dir, en grec:

terra del sol · terra entre rius · terra de reis

Avui aquest territori és, sobretot, a _____.

2. Una **ciutat-estat** és:

- Una ciutat amb el seu propi rei, déu i territori
- Una capital de tot el país
- Un campament nòmada

Escriu el nom de **dues** ciutats sumèries: _____ i _____.

3. Ordena cronològicament aquests pobles/imperis (1 = més antic, 4 = més recent):

Imperi assiri · Sumeris · Imperi babilònic · Imperi accadi

1. _____ · 2. _____ · 3. _____ · 4. _____

4. La **lleï del talió** diu:

- El càstig ha de ser equivalent al dany causat («ull per ull»)
- Tots els càstigs són iguals per a tothom
- Cap delictes té càstig

Posa'n un exemple senzill: _____

5. Marca **una** resposta correcta sobre el codi d'Hammurabi:

- Era una llei igual per a tothom
- Era escrit a la pedra i exposat en públic perquè tothom el conegués
- El va escriure un faraó d'Egipte

6. Relaciona cada paraula amb el seu significat:

ziggurat · escriba · politeïsta

- Funcionari que sabia escriure: _____
- Religió que adora molts déus: _____
- Torre esglaonada amb un temple al cim: _____

3

Egipte, un do del Nil

1. Completa la frase amb el banc de paraules:

Banc: desert · llims · creixia · canals

«Egipte és una franja verda enmig d'un _____. Cada estiu, el Nil _____ i, quan es retirava, deixava _____ molt fèrtils. Els egipcis repartien l'aigua amb _____.»

2. Per què Heròdot va dir que Egipte era «un do del Nil»? Tria la millor resposta:

- Perquè el Nil tenia molts peixos
- Perquè sense el Nil no hi hauria collites ni vida a Egipte
- Perquè els egipcis havien construït el Nil

3. Ordena cronològicament els tres imperis egipcis (1 = més antic, 3 = més recent):

Imperi Nou · Imperi Antic · Imperi Mitjà

1. _____ · 2. _____ · 3. _____

4. Relaciona cada etapa amb un monument o un personatge famós:

Imperi Antic · Imperi Nou

- Les grans piràmides de Gizeh: _____
- Tutankamon, Ramsès II, Karnak i Abu Simbel: _____

5. El faraó era... (marca'n **tres**):

- Un rei normal
- Un déu vivent, fill de Ra
- El propietari de totes les terres
- El cap de l'exèrcit i el màxim sacerdot
- Un sacerdot sense poder polític

4

Societat, religió i el més enllà

1. Ordena els grups de la societat egípcia del **més privilegiat** (1) al **menys privilegiat** (4):

Pagesos · Faraó · Esclaus · Nobles, sacerdots i escribes

1. _____ · 2. _____ · 3. _____ · 4.

2. Marca **tot allò** que podien fer les dones egípcies:

- Tenir propietats
- Heretar
- Divorciar-se
- Fer negocis
- Ser, en algun cas, faraones (com Hatxepsut)
- Res de tot això

3. Relaciona cada déu amb el seu àmbit:

Ra · Osiris · Anubis · Thot

- Déu del sol, déu suprem: _____
- Déu dels morts i de la resurrecció: _____
- Déu xacal de la momificació: _____
- Déu ibis de l'escriptura i la saviesa: _____

4. Al **judici d'Osiris**, el cor del difunt es pesava contra:

- Una pedra · La ploma de Maat · Una mòmia

Si el cor pesava **més** que la ploma, què passava? _____

5. Ordena els passos de la momificació (1 = primer, 4 = últim):

Cobrir el cos amb natró durant 40 dies · Embolicar amb benes de lli i amulets · Extreure els òrgans interns (excepte el cor) · Posar dins el sarcòfag amb l'aixovar

1. _____ · 2. _____ · 3. _____ · 4.

5

Piràmides, temples i jeroglífics

1. Completa la frase amb «tova» o «pedra»:

«Les cases i els palaus es feien de _____ perquè eren per a la vida, que és curta. Les tombes i els temples es feien de _____, perquè havien de durar per sempre.»

2. Relaciona cada construcció amb el seu lloc o característica:

Piràmides de Gizeh · Vall dels Reis · Karnak i Luxor · Abu Simbel

- Tombes excavades a la roca per amagar-les dels lladres: _____
- Temples gegantins dedicats al déu Amon: _____
- Tombes monumentals dels faraons de l'Imperi Antic: _____
- Temple excavat a la roca per Ramsès II: _____

3. La **lleï de la frontalitat** diu que les figures humanes es dibuixaven amb:

- Tot el cos de front
- Cap i cames de perfil, però ull i espatlles de front
- Tot el cos de perfil

4. Per què el faraó es representava molt més gran que els servents?

- Perquè era més alt
- Perquè la mida indicava la importància (jerarquia)
- Perquè els pintors es van equivocar

5. La **pedra de Rosetta** tenia el mateix text escrit en tres llengües:

- jeroglífic, demòtic i grec · llatí, jeroglífic i grec · cuneïforme, jeroglífic i grec
- Qui la va desxifrar i quin any? _____

6

Altres civilitzacions

1. Relaciona cada civilització amb un tret destacat:

Civilització de l'Indus · Xina antiga · Fenicis · Hebreus

- Van inventar el primer alfabet: _____
- Ciutats planificades com Mohenjo-Daro i Harappa, amb clavegueram:

- Primer poble monoteista (un sol déu, Jahvè): _____
- Dinasties Shang i Zhou; metal·lúrgia del bronze i seda: _____

2. Marca **tres** llegats que ens han deixat Mesopotàmia i Egipte:

- L'escriptura
- El telèfon mòbil
- La roda
- Les hores de 60 minuts i el calendari de 365 dies
- Internet

3. Vertader o fals:

- L'alfabet que fem servir prové, indirectament, dels fenicis. ____
- L'escriptura de la civilització de l'Indus encara no s'ha desxifrat. ____
- El judaisme, el cristianisme i l'islam tenen el seu origen en la religió hebrea. ____

4. Completa la frase final amb el banc de paraules:

Banc: lleis · escriptura · roda · temps

«Encara avui vivim envoltats d'invents de les primeres civilitzacions: l'_____ per a tot, les _____ públiques, la _____ per moure'ns i la mesura del _____ amb hores i minuts.»